

МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 316.334.3:177.1

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.21>

В. І. Андріяш

доктор наук з державного управління, доцент
Інститут державного управління
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Н. О. Євтушенко

магістр публічного управління
Інститут державного управління
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

ПОЛІТИЧНА КОРЕКТНІСТЬ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН: ГЕНЕЗА ТА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ

У статті наведено розв'язання актуальної наукової проблеми обґрунтування теоретичного поняття «політичної коректності» за допомогою розкриття різних теоретичних підходів до аналізу вказаного феномену. Проаналізовано теоретичні напрацювання науковців та дослідників з подальшою спробою сформулювати авторське поняття та пояснення феномену «політичної коректності». Політична коректність розглядається як феномен, що здатний суттєво впливати на формування порядку денного у будь-якому суспільстві, що обумовлено дискурсивним та нормативним характером вказаного явища. Необхідність ґрунтовного дослідження політичної коректності обґрунтовано з огляду на складний етап розвитку та становлення вказаного феномену одночасно як певного штучного регулятивного інструменту, локально-політичної традиції, соціально-ідеологічної практики, індикатора рівня згуртованості суспільства. Водночас проблематизація політичної коректності здійснюється виходячи з фактичного поширення її як певної практики за межі політичного простору виникнення політичної коректності до сучасних практично глобальних масштабів світового розвитку. Наголошено на важливому значенні та недостатньому висвітленні тематики політичної коректності в сучасному політичному дискурсі. Здійснено спробу історичного огляду особливостей становлення політичної коректності як соціально-політичного феномену, проаналізовано контекст вживання вказаного поняття у вже напрацьованих дослідженнях із вказаної тематики. Обґрунтовано необхідність виведення визначення політичної коректності з мовно-лінгвістичної сфери до суспільно-політичної концептуалізації, зокрема, розробки та вдосконалення категоріально-понятійного апарату, за допомогою котрого стане можливим подальше дослідження політичної коректності як суспільно-політичного феномену. Запропоновано можливі теоретичні підходи щодо подальшого вивчення політичної коректності. В статті сформовано основні теоретичні основи подальшої розробки тематики політичної коректності в суспільно-політичному дискурсі за умов особливостей розвитку сучасного суспільства.

Ключові слова: терпимість, стриманість, коректність, політична коректність, євроінтеграція.

Постановка проблеми. Питання коректності протягом усієї історії людства стояло в центрі уваги людського суспільства, створюючи умови для комфортного спілкування (комунікації), а тому й сьогодні зберігають свою актуальність в усіх сферах суспільного життя. В умовах євроінтеграції України феномен коректності, точніше політичної коректності (далі – політкоректності) виступає в якості конструктивної моделі співіснування людей в суспільстві. По-перше, тому що політкоректність є підґрунтям для побудови безконфліктних контактів (міжособистісних, міжнаціональних, міжконфесійних і міждержавних), а тому і досі, має велику теоретичну та практичну значущість. По-друге, в європейському суспільстві політкоректність є ідеологією, що встановлює певні норми соціальної поведінки. По-третє, політкоректність є практикою заборони (прямої або опосередкованої) на висловлювання певних суджень, обнародування фактів, вживання слів і виразів, що вважаються образливими для людини та груп суспільства, які відчувають дискримінацію.

На нашу думку погляд на політкоректність як механізм соціальної згуртованості дає вітчизняним дослідникам ефективний інструментарій щодо запобігання соціальним конфліктам, що може виступати імперативом демократичного розвитку країни, запровадження європейських цінностей в українському суспільстві та переходу політичної системи до демократичних стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі теоретичного обґрунтування проблеми політичної коректності в українському суспільстві важливе місце належить опорі на концептуально-методологічні засади проблеми політкоректності, розроблені провідними вітчизняними і зарубіжними вченими таким, як: В. Базилев [1], М. Бірюкова [4], Ц. Богдан [10], О. Завадська [5], О. Колтунов [9], Ю. Колядич [10], Х. Куртен [17], К. Лозі [20], В. Панін [21], Дж. Роулз [34], С. Тер-Мінасова [27], Е. Тоффлер [28], Б. Тернер [35], М. Уоцлер [22], О. Хеффе [10], І. Хоцянівська [10], Е. Шляхтина [29], Л. Цурикова [31] та ін. Також використані

роботи вчених, що займаються питаннями концептуалізації політичної коректності: С. Бабенко [4], М. Бондаренко [4], О. Боровський [22], Ю. Полунєєв [26], К. Поппер [23], М. Семикіна [24], М. Фоуані [33] та ін.

Мета статті полягає у дослідженні та ґрунтовному аналізі політичної коректності, як суспільно-політичного феномену в українському суспільстві за умов європеїзації.

Виклад основного матеріалу. Проблемою розробки теоретичних підходів до феномену політкоректності займалися вчені різних наукових напрямків. Визнаючи значимість їхніх наробок, важливо наголосити, що розробка підходу до політкоректності, як суспільно-політичного феномену в українському суспільстві за умов європеїзації ґрунтовно розглянуто не було.

Поняття «коректність» від латинського *correctus* – ввічливість, тактовність зародилося в епоху античності, на противагу принципам насильства, непримиренності, ворожнечі, як ввічливе ставлення до співрозмовника, повага, терпимість до поглядів і думок інших в дискусіях [25, с. 287]. Коректність була нормою безконфліктного спілкування. Отже, коректність виникла, як універсальна загальнолюдська цінність, як моральна якість, яка виявляється у ввічливому й поважливому ставленні при контактах між окремими особами, групами людей, у взаємовідносинах між народами та державами.

В Середньовіччі поняття «коректність» використовувалось в релігійному середовищі, в тлумаченні, як «терпимість – віротерпимість». Таке розуміння коректності було пов'язане з епохою жорстоких релігійних зіткнень у Європі, конфліктами між духовною та світською владою. З того часу принцип коректності у значенні «стриманості», тобто толерантного ставлення до «інших» було зафіксовано в Нантському едикті (1598 р.), що гарантував віруючим свободу совісті, свободу культу, можливість коректної поведінки, як принцип управління суспільством і державою [16, с. 169-170]. Так офіційно були закладені основи політкоректності.

В період Нового часу видатні філософи, такі як Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Ф. Вольтер, І. Кант, Дж. Мілль та інші – виступали

з різким засудженням релігійної нетерпимості й фанатизму. В поглядах англійського філософа Джона Локка (1632–1704) теоретика «суспільного договору», концепція коректності була сконцентрована головним чином на питаннях віротерпимості та злагоди, як «золота середина», що дозволяє знайти рівновагу між крайніми непримирними позиціями [13, с. 139]. Коректність – терпляче ставлення до вибору людиною віри, у Дж. Локка, можна трактувати, як політичний принцип, що «може принести суспільству мир і християнське милосердя» [12, с. 88–89].

В епоху Просвітництва, французький філософ Ш. Монтеск'є (1689–1755) у своїй праці «Про дух законів» теж звертається до проблеми коректності, коли характеризує найбільш прийнятну форму устрою суспільства і влади [15, с. 145]. У Ш. Монтеск'є коректність виступає як регулятор нормалізації соціальних взаємовідносин поза дією правових норм, що дозволяє праву легше і гармонійніше реалізовуватися і виконувати свої функції, тому що створює умови для існування громадянського суспільства та правової держави [15, с. 145]. Натомість Ф. Вольтер (1694–1778) розглядав коректність, як терпимість до різних релігійних доктрин, думок, чужих звичаїв, як загальну цінність і чесноту, яка є умовою зниження фанатизму, який є деструктивним для суспільних взаємовідносин [2, с. 26].

Свого часу Іммануїл Кант (1724–1804) у концепції природних індивідуальних прав людини, що не відчужуються [7] вважав, коректною людиною таку, яка уникає суперечок, але щоб такою людиною стати необхідні «зміни в серці» [8, с. 51], тобто без ненависті терпіти недосконалості інших.

Крім того Дж. Стюарт Мілль (1806–1873) – у праці «Про свободу» поняття «коректність» ставить поряд з такими демократичними принципами, як справедливість та свобода [14].

Отже, в рамках ліберальної парадигми проблема коректності, терплячості (толерантності) визначається, як моральна цінність, як можливість співіснування вільних суб'єктів, що мають певні відмінності у поглядах, діях, віруваннях. Коректність в теоретичних трактатах філософів,

постає, як культурна цінність, що впливає на формування нових міжособистісних взаємовідносин та способів ставлення до «іншого». Поступово у європейській культурі, філософському дискурсі формувалось розуміння коректності, як культурного феномену, що впливає на розвиток європейської культури [3, с. 42].

Таким чином, було підготовлено підґрунтя для становлення коректності як провідної соціальної цінності ХХ і ХХІ століть. Політкоректність в суспільстві була визнана, як принцип «відмовлення від лексики або поведінки, що можуть образити певні групи людей» [32, р. 894]. В культурному і лінгвістичному середовищі були закріплені «нові способи мовного висловлювання на протидію тих, які зачіпають почуття і гідності індивіда, обмежують його людські права звичною мовною безтактністю і/або прямолінійністю щодо расової та статевої належності, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду тощо» [26].

З розвитком громадянського суспільства, ринкових взаємовідносин, а також становленням ліберальної ідеології як пануючої відбувається переосмислення політично коректної лексики як засобу ліберальної ідеології [35, р. 220].

Політкоректність (англ. – politically correct), виникла в американському соціумі в 80-ті роки ХХ століття, внаслідок дебатів, які розпочались в університетських містечках США, як елемент англомовної культури, як ідеологічне обмеження погляду на світ. Саме тоді консерватори з американських університетів почали використовувати термін «політкоректність» для позначення соціальних рухів, що були спрямовані на ліквідацію наслідків і запобігання дискримінації за расовою, етнічною, статевою ознакою чи сексуальною орієнтацією. Розвиток явища політкоректності в США був зумовлений лібералізацією суспільного устрою, вимогами чорного населення, щодо дерасилізації англійської мови, та жіночих рухів, що оголосили англійську мову сексистською. Боротьба за політкоректність перетворилась у гостру політичну проблему, вирішення якої призвело до вагомих змін в англійській мові, її очищення від ознак

«расизму», «сексизму», дискримінації за ознаками статі. Отже, феномен політкоректності був породжений соціальним середовищем північноамериканського суспільства, саме в той час коли рівність почала розглядатися в якості однієї з найвищих цінностей. У вишах США приймалися кодекси поведінки, що захищали права сексуальних меншин, жінок. Таким чином, в США політкоректність стала нормою соціокультурної та мовної поведінки, а потім й ідеологією сучасної західної демократії, що «ґрунтується на концептах справедливості, рівноправ'я, дотримання прав людини» [5, с. 350].

Згодом «політкоректність» була закріплена в «Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» [30] та набуває міжнародного визнання, й все більше починає впливати на стан мовної ситуації (ЗМІ, правові норми, офіційну і повсякденну комунікацію), на появу нових мовних форм та способи їхнього вживання [29, с. 8].

Отже, концепція політкоректності виникла, як «спосіб, що дозволяє утримуватися від висловів, поглядів і дій, які можуть бути образливими для інших членів суспільства» [33]. Як наслідок можемо стверджувати, що політкоректність стає:

- основою сучасної гуманітарної освіти, яка на думку Марти Нуссбаум є ключем до гармонізації та стабілізації суспільних взаємовідносин як в окремій країні, так й у глобальному світі в цілому [18, с. 117].

- основою ринкових взаємовідносин, тому що сприяє їх розвитку та найкращому використанню ресурсів виробництва, тому можна погодитися з Е. Тоффлером, що залучення найкращих фахівців із іноземних держав неможливе за наявності та поширення інтолерантності в суспільстві [28, с. 160].

На нашу думку, політкоректність є також найважливішим проявом соціальної політики в процесі міжкультурної комунікації, що для взаєморозуміння потребує врахування культурних реалій співрозмовників. Крім того політкоректність є базовою складовою європейської політичної культури, багатоаспектним мовним та лінгвокультурним феноменом, що вносить зміни до мовної норми, що обумовлює велику кількість визначень.

Отже, політкоректність, будучи складним феноменом, має велику кількість визначень (табл. 1), однак багатоманітність цих визначень показує, що з погляду публічної комунікації, публічного дискурсу політкоректність можна визначити, як інструмент публічного управління в політичній, соціально-економічній, культурній, філософській сферах тощо.

На сучасному етапі категорія «політкоректності» вивчається з різних підходів до неї в основі яких лежать гуманістичні ідеї. Так, Джон Ролз, представник лібертаріанської концепції, продовжувач традицій Дж. Локка, визначає коректність, як основу соціального устрою суспільства, що створює рівні можливості для різних соціальних груп [34, р. 216].

Отже, політкоректність є інструментом що формує соціальну реальність, який підтримується та відтворюється її носіями у протистоянні з тими, хто принципи політкоректності не поділяє. Як наголошує К. Поппер в книзі «Відкрите суспільство та його вороги»: «ми повинні проголосити поза законом всі рухи, що сповідають нетерпимість, і визнати підбурювання до нетерпимості та гонінь таким самим злочином, як підбурювання до вбивства, викрадення дітей або відродження работоргівлі» [23, с. 329].

На нашу думку, запровадження концепції політкоректності це побудова доброзичливого ставлення до індивідуальних та групових відмінностей (релігійних, етнічних, культурних, цивілізаційних), терпимість до різних думок, що існують в суспільстві. По суті – це формування правил співіснування, норм поведінки у свідомості суб'єктів суспільних взаємовідносин. Все це дозволяє налагодити доброзичливі взаємозв'язки серед груп і членів цих груп у суспільстві.

По суті політкоректність – це інструмент, ідеологія побудови соціальної згуртованості в групі та суспільстві, під якою нами розуміється здатність забезпечити доброзичливі взаємостосунки між всіма членами суспільства.

Висновки. Таким чином, політична коректність зародилася досить давно й пройшла складний шлях розвитку та становлення, про що свідчить й той факт,

Значення поняття «політкоректність»

Автори визначення	Політична коректність
Н. Комлев	<i>поняття-гасло</i> , що «демонструє ліберальну спрямованість американської політики, що має справу не стільки зі змістом, скільки з символічними образами та коригуванням мовного коду, декодуванням мовлення знаками антирасизму, екологізму, терпимого ставлення до національних і сексуальних меншин» [11, с. 279–280]
В. Панін	<i>поведінковий та мовний феномен</i> , що відображає «прагнення носіїв мови подолати існуючу в суспільстві та усвідомлювану суспільством дискримінацію щодо різних членів цього суспільства» [21, с. 7]
С. Тер-Мінасова	<i>способи мовного вираження</i> замість тих, які зачіпають почуття і гідність індивідуума, ущемляють його людські права звичною мовною нетактовністю та/або прямолінійністю щодо расової та статевої приналежності, віку, стану здоров'я, соціального статусу, зовнішнього вигляду і т.д.» [27, с. 216]
К. Дельпорт	<i>спосіб мислення</i> , що вимагає вилучити з лексики всі одиниці, які могли б проявити зневажливе, образливе чи дискримінаційне ставлення до меншин [17, с. 94]
О. Колтунов	<i>політичний принцип утримання від вербальної і невербальної агресії</i> стосовно соціокультурних та етнічних груп суспільства, які відчують дискримінацію; <i>технологія обмеження, попередження і пом'якшення соціально-політичних конфліктів</i> [9, с. 18]
В. Базилев	<i>ідеологія сучасної західної демократії</i> , відображена в мовленнєвій поведінці, що ґрунтується на концепції «справедливості» [1, с. 8]
Л. Іонін	<i>«ідеологія сучасної масової демократії</i> , що слугує, з одного боку, обґрунтуванню внутрішньої і зовнішньої політики держав із розвиненим капіталізмом, а з іншого – придушенню опозиції та будь-якого інакомислення і забезпеченню ідейного та ціннісного консенсусу» [6, с. 10]
Ю. Колядич, І. Хоцянівська	<i>інструмент попередження й пом'якшення гострих соціальних конфліктів</i> , підвищення політичної й правової культури суспільства» [10]
Б. Цюпін	<i>існуючі в суспільстві традиції</i> «утримуватися від певних висловлювань, табу на певні слова, які можливо колись були цілком прийнятними» [4]
К. Лозі, Х. Куртен	<i>система програм, ініціатив та поглядів</i> , розроблених з метою вдосконалення взаємодії суспільства з певними соціальними групами [24, с. 2]
Compact Oxford English Dictionary	<i>відмовлення від виразів і поведінки</i> , що розглядаються як дискримінаційні чи образливі для певної групи людей» [31]
А. Остроух	<i>філософія мультикультуралізму</i> , що відображає терпимість, і «жорстко табує мовні форми в системі суспільних оцінок» [19, с. 2]
М. Палажченко	<i>«сукупність культурних установок</i> , реалізація яких відбувається аж до свідомої відмови від них на користь нових, покликаних більшою мірою відповідати духові часу» [20, с. 7]
Г. Хьюз	<i>«новий ввічливий суспільний дискурс</i> , щоб замінити різні форми індивідуального або громадського використання поєднань, що виражають заботони та принижують людську гідність» [22]
О. Нехаєнко	<i>«порядок денний» в суспільстві</i> : це відбувається шляхом нав'язування конкретних мовних паттернів, встановлення меж, за які не може виходити комунікація [17, с. 95]

Примітка: складено авторами

що лише наприкінці минулого століття вказаному феномену вдалося сформулювати основні складові у сучасному розумінні. Основними причинами активного розвитку політичної коректності можемо вважати зростаючу мультинаціональність сучасного суспільства, що обумовлює потребу враховувати інтереси та потреби всіх зацікавлених груп та активність різноманітних спільнот, котрі намагаються

захищати права певних індивідів та груп. Варто наголосити, що складність феномену політичної коректності обумовлює глибинність вказаного поняття та набуття й закріплення статусу культурно-поведінкової та мовної норми, прийнятої в тому або іншому суспільстві, котрі спрямовані на знищення дискримінації за будь-якими ознаками. Крім того, за певних умов політична коректність може інтерпретуватися

як прагнення переважно владних структур приховати, завуалювати або виправдати негативні чинники в політичній та соціальних сферах. Отже, політична коректність є культурно-поведінковою категорією, з відповідною національною специфікою та різними формами вираження політичної коректності в сучасному світі та також певним міжкультурним простором, котрий не дозволяє ухилитися від контактів, залишатися нейтральним або байдужим. За умов конфліктної ситуації, зростає небезпека неприйняття, ворожнечі та відкритих зіткнень. Допомогти уникнути крайніх проявів нетерпимості можуть заходи спрямовані на утвердження культури толерантності та політичної коректності. На сьогодні складається така ситуація, коли різноманітність поглядів, позицій, цінностей, думок повинні залишитися в межах дискурсу, котрий не переростатиме в силову конфронтацію, а дозволить знаходити рішення, що задовольнятимуть всіх учасників. Саме тому є очевидним той факт, що розвиток сучасного мультикультурного суспільства є неможливим без постійного дослідження та вдосконалення політкоректності, для формування здорової та нормальної політичної коректності, котра не порушуватиме рамки здорового глузду.

Список використаної літератури:

1. Базылев Н. Языковые императивы «политической корректности». *Политическая лингвистика*. 2007. Вып. 3(23). С. 8–10.
2. Вольтер Ф. Собр. соч. в 3 т. Т. 1. Москва, 1998. 320 с.
3. Гирц К. Интерпретация культуры: избранные эссе. Нью-Йорк, 1973. 560 с.
4. З історії політкоректності: чому людство почало спілкуватися обачніше? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/25082300.html> (дата звернення: 14.04.2022).
5. Завадська О. Пейоративний аспект політкоректності. *Studia Linguistic*. 2011. № 6. С. 350–356.
6. Ионин Л. Политкорректность: дивный новый мир. Москва, 2012. 112 с.
7. Кант И. Основы метафизики нравственности. URL: <http://philosophy.ru/library/kant/omn.html> (дата звернення: 24.04.2022).
8. Кант И. Сочинения : в 6-ти т. Москва. 1966. 305 с.
9. Колтунов О. Политическая корректность: концептуальные основы та технологические приемы : дис. ... канд. полит. наук : 23.00.02. Київ. 2005. 171 с.
10. Колядич Ю., Хоцянівська І. Політкоректність у сучасному мовному просторі URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download> (дата звернення: 24.04.2022).
11. Комлев Н. Словарь иностранных слов. Москва, 2000. 1308 с.
12. Локк Д. Розвідка про людське розуміння : у 4-х кн. Кн. 4. Харків, 2002. 394 с.
13. Локк Дж. Письмо о веротерпимости. Избранные философские произведения : в 2-х т. Т. 2. Москва, 1960. 117 с.
14. Міл Стюарт. Про Свободу. URL: <http://litopys.org.ua/mill/mill.htm> (дата звернення: 24.04.2022).
15. Монтескье Ш. О духе законов. Москва, 2011. 800 с.
16. Нантський едикт 1598. Хрестоматія з історії середніх віків. Київ, 1953. Т. 3. 320 с.
17. Нехаєнко О. Політична коректність як суспільний феномен: генеза та соціологічна концептуалізація. *Український соціологічний журнал*. 2018. № 19(1–2). С. 94–99.
18. Нуссбаум М. Патриотизм и космополитизм. *Логос*. 2006. № 2. С. 110–119.
19. Остроух И., Остроух А. Политическая корректность как опыт формирования толерантного сознания. Москва, 1996. 272 с.
20. Палажченко М. Политическая корректность в культурной и языковой традиции (на английском и русском материале) : дисс. ... канд. культурол. наук. Москва, 2004. 239 с.
21. Панин В. Политическая корректность как языковая и культурно-поведенческая категория : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Тюмень, 2004. 19 с.
22. Політична коректність URL: https://wikipedia.net/uk/Political_correctness (дата звернення: 25.04.2022).
23. Поппер К. Открытое общество и его враги. Т. 1 : Чары Платона. Москва, 1992. 446 с.
24. Сінькевич О. Політкоректність в контексті глобалізаційних процесів сучасності. *SWorld*. 2013. № 2. 12 с.
25. Словник української мови : в 11 тт. Київ, 1970–1980. Т. 4. 420 с.
26. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация в современном мире. URL: <http://www.twirpx.com/file/245066> (дата звернення: 26.04.2022).
27. Тер-Минасова С. Язык и межкультурная коммуникация. Москва, 2000. 624 с.

28. Тоффлер Э. Третья волна. Москва, 2008. 800 с.
29. Шляхтина Е. Языковой аспект политкорректности в англоязычной и русской культурах : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Ярославль, 2009. 22 с.
30. Що таке Європейська конвенція про захист прав людини і які права та свободи вона гарантує. URL: <https://zakjust.gov.ua/yurydychni-konsultatsii/776-shcho-take-yevropeiska-konventsiiia-pro-zakhyst-prav-liudyny-i-iaki-prava-ta-svobody-vona-harantuiie-17102017> (дата звернення: 27.04.2022).
31. Compact Oxford English Dictionary URL: <https://www.amazon.com/Dictionary-Complete-Reproduced-Micrographically-slipcase/dp/0198612583> (дата звернення: 28.04.2022).
32. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. 5th ed. Editor Jonathan Crowther. Oxford University Press, 1995. 1022 p.
33. Political correctness. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/political-correctness> (дата звернення: 06.05.2022).
34. Rawls J. A Theory of Justice. Published by Belknap Press. 1999. 624 p.
35. Turner B. Orientalism Postmodernism and Globalism. Routledge. 2003. 288 c.
-

Andriyash V., Yevtushenko N. Political correctness as a social phenomenon: genesis and conceptualization

The article presents the solution of the current scientific problem of substantiation of the theoretical concept of "political correctness" by revealing various theoretical approaches to the analysis of this phenomenon. Theoretical developments of scientists and researchers with the further attempt to form the author's concept and explanation of the phenomenon of "political correctness" are analyzed. Political correctness is considered as a phenomenon that can significantly affect the formation of the agenda in any society, due to the discursive and normative nature of this phenomenon. The need for a thorough study of political correctness is justified given the complex stage of development and formation of this phenomenon as a certain artificial regulatory tool, local political tradition, socio-ideological practice, an indicator of the level of cohesion of society. At the same time, the problematization of political correctness is carried out on the basis of its actual spread as a certain practice outside the political space of the emergence of political correctness to the current almost global scale of world development. The importance and insufficient coverage of issues of political correctness in modern political discourse is emphasized. An attempt is made to historically review the peculiarities of the formation of political correctness as a socio-political phenomenon, analyzed the context of the use of this concept in the already developed research on this topic. The necessity of deriving the definition of political correctness from the linguistic-linguistic sphere to socio-political conceptualization, in particular, development and improvement of categorical-conceptual apparatus, which will enable further study of political correctness as a socio-political phenomenon. Possible theoretical approaches to further study of political correctness are proposed. The main theoretical bases of further development of the theme of political correctness in the socio-political discourse under the conditions of the peculiarities of the development of modern society are formed in the article.

Key words: *tolerance, restraint, correctness, political correctness, european integration.*